

همه چیز در مورد زردی نوزاد بدانیم

پنجمارستان قلب
کوثر شیراز

PF- PRD- 2201	شماره سند
1401/09/06	تاریخ بازنگری
آرزو پورغلامی	تهیه کننده
مژده کاظمی پور	گردآوری و تنظیم
دکتر مریم جمالی شیرازی فوق تخصص نوزادان	تایید کننده
طب کودکان نلسون پرستاری کودکان ونگ	مرجع
تحت نظارت کارگروه آموزش به بیمار	

زردی نوزاد چیست؟

به زرد شدن پوست و سفیدی چشم ها ناشی از افزایش بیلی روبین خون (ماده ای حاصل از شکسته شدن گلبول های قرمز)، زردی می گویند.

زردی یکی از شایع ترین عارضه های دوران تولد و نوزادی است.

۶۰ درصد نوزادان رسیده و ۸۰ درصد نوزادان نارس دچار زردی می شوند.

زردی در یک نوزاد سالم زمانی اتفاق می افتد که سطح بیلی روبین در خون بالا می رود.

علت زردی نوزاد چیست؟

سطح بالای یک رنگدانه در خون به نام بیلی روبین باعث زردی پوست می شود.

خون انسان حاوی بیلی روبین است و بیلی روبین یکی از محصولات جانبی شکستن گلبول های قرمز پیر است.

کبد به طور طبیعی، بیلی روبین را از خون خارج می کند و بعد بدن از طریق مدفوع آن را دفع می کند.

در طول بارداری، کبد مادر، بیلی روبین بدن جنین را دفع می کند.

پس از تولد، مدتی طول می کشد تا کبد نوزاد کار خودش را شروع کند. در نتیجه، رنگدانه در خون نوزاد تجمع پیدا می کند و پوست نوزاد، تهرنگ زرد ناشی از یرقان به خود می گیرد.

معمولاً در روز دوم یا سوم زندگی نوزاد روی پوستش ظاهر می شود و طی دو هفته خودبه خود از بین می رود.

در نوزادان زودرس، زردی در روز پنجم تا هفتم زندگی به اوج خود می رسد و ممکن است رفع شدن آن تا دو ماه طول بکشد. رنگ زرد معمولاً ابتدا در صورت نوزاد ظاهر می شود و سپس به سمت پایین حرکت می کند تا به گردن و قفسه سینه و پایین تر برسد. در موارد نادر نیز زردی می تواند تا انگشتان پای کودک پیش برود.

چه زمانی زردی در نوزاد بروز می کند؟

در نوع اول زردی نوزاد ممکن است یک روند طبیعی باشد که در ابتدای تولد بروز می کند، که به علت شکستن سریع گلبولهای قرمز جنینی که نوزاد بعد از تولد به آنها نیاز ندارد بروز می کند و ماده ای به نام بیلی روبین در خون ایجاد می شود که موجب زردی نوزاد می گردد.

در نوع دوم زردی در ۲۴ ساعت اول تولد شروع می شود. و زمانی که سطوح بیلی روبین بالاتر از حداکثر مقدار مورد انتظار باشد و یا در نهایت مدت زمان زردی طولانی شود نیاز به بررسی تشخیصی دارد و مراجعه به پزشک و بستری نوزاد الزامی می باشد.

توجه داشته باشید در صورت عدم بستری و درمان امکان

افزایش زردی نوزاد، خطر و عوارض جدی وجود دارد.

علائم نگران کننده زردی نوزاد چیست؟

عارضه مغزی نادر اما جدی از زردی درمان نشده در نوزدان است که می تواند آسیب های جبران ناپذیری به کودک وارد کند.

سطح بسیار بالای بیلی روبین در خون یا افزایش سریع سطح آن در بدن باعث به وجود آمدن این مشکل در نوزادان می شود. **علائم زیر هشدار جدی برای والدین محسوب می شوند:**

تغذیه ضعیف

بدخلقی نوزاد

گریه های بلند و شدید

بی حالی و خواب آلودگی

وقفه تنفسی

غیرمعمولی شدن عضلات نوزاد (مانند عروسک

پارچه ای)

تشنج

اسپاسم عضلات

علائم زردی نوزاد چیست؟

علائم زردی نوزاد معمولاً با تغییر رنگ پوست در صورت و پیشانی آغاز می شود و با افزایش بیلی روبین تا پاها ادامه پیدا می کند.

زرد شدن رنگ پوست و سفیدی داخل چشم

مدفوع کم رنگ

مشکل در مکیدن و تغذیه

گریه شدید

بی حالی

علائم زردی در نوزاد یک ماهه چیست؟

علائم زردی نوزاد تقریباً ۳ روز بعد از تولد ظاهر شده و تا ۲ هفتگی نوزاد ادامه دارد. نوزادان نارس بیشتر مستعد زردی هستند. علائم زردی در نوزادان نارس ممکن است بعد از ۵ تا ۷ روز بروز کرده و تا ۳ هفتگی طول بکشد. اما نوزادانی که مدت حاملگی آن ها کامل بوده است، معمولاً قبل از یک ماهگی علائم زردی آن ها از بین می رود.

تشخیص زردی در نوزاد

تیم پزشکی در روز زایمان شما، نوزاد را برای تشخیص وجود زردی معاینه خواهد کرد.

زردی طی ۲۴ ساعت اول زندگی نوزاد زیاد شایع نیست و معمولاً ناشی از ناسازگاری گروه خونی بین مادر و نوزاد است که در طول اولین ویزیت و ملاقات پزشکی دوره بارداری، پزشک شما معمولاً گروه خونی شما را بررسی کرده است تا ریسک ناسازگاری خونی شما را ارزیابی کند، اما تا زمانی که نوزاد متولد نشده است و گروه خونی اش مشخص نیست، هیچ روشی برای اطمینان قطعی وجود ندارد.

بعد از تولد نوزاد، اگر پزشک یا ماما شما نگران ناسازگاری گروه خونی باشد و لازم بدانند، در زمان تولد یک نمونه خون برای تعیین گروه خونی از نوزادتان گرفته خواهد شد. برخی پزشکان آزمایش گروه خونی را زمانی می گیرند که نوزاد علائم شروع زردی را نشان دهد، زیرا حتی اگر گروه های خونی شما و نوزادتان ناسازگار باشد، باز هم ممکن است مشکلی برای او پیش نیاید. در اولین مراقبت نوزاد بین روزهای سوم تا پنجم بعد از تولد، یعنی زمانی که سطح بیلیروبین نوزاد احتمالاً در بالاترین میزان خود است نیز نوزاد را دوباره معاینه می کنند و اگر هر گونه نگرانی در مورد زردی نوزادتان وجود داشته باشد، پزشک ممکن است یک آزمایش پوست یا آزمایش خون برای بررسی سطح بیلیروبین انجام دهد.

آیا شیردهی باعث زردی نوزاد می شود؟

خیر، شیردهی باعث زردی نمی شود ولی وجود نداشتن مایع کافی و اصطلاحاً کم آبی بدن نوزاد باعث می شود غلظت بیلیروبین در خون بالا برود.

بنابراین چه نوزادتان با شیر مادر تغذیه شود و چه شیر خشک، اگر شیر کافی و مورد نیاز بدنش را دریافت نکند، احتمال بیشتری برای ابتلا به زردی دارد.

در صورت شک به زردی نوزاد چه کاری انجام دهیم؟

اگر تصور می کنید نوزادتان زرد است به خصوص اگر نوزادتان نارس است بهترین توصیه، مراجعه به پزشک متخصص کودکان است. جهت فتوتراپی از لامپ های مخصوص با طول موج مشخص استفاده می شود.

بنابراین استفاده از لامپ های مهتابی در منزل، تاثیر

زیادی در کاهش زردی نوزاد ندارد. علاوه بر این

خطر ترکیدن لامپ و صدمه به نوزاد وجود دارد.

فتوتراپی عوارض خیلی کمی دارد، گاهی سبب اسهال و کم آبی نوزاد می شود، در مواردی نیز بشورات پوستی گذرا روی بدن نوزاد ظاهر می گردد استفاده از داروهای خانگی مثل ترنجبین و شیرخشت و نیز مصرف آب و آب قند برای کاهش زردی توصیه نمی شود، استفاده از داروهای خانگی سبب بی حالی، کم آبی و اسهال نوزاد می شود.

درمان

درمان زردی نوزاد با فتوتراپی چگونه است؟

فتوتراپی عبارت است از قرار دادن پوست نوزاد در معرض نور فلورسنت و باعث افزایش دفع بیلی روبین میگردد.

در این فرآیند بیلی روبین در حضور نور، تبدیل به مواد شیمیایی ساده تری میگردد که محلول در آب می باشند و بیلی روبین اضافی که عامل زرد شدن رنگ پوست و زردی سفیدی چشم است به راحتی از طریق ادرار و مدفوع دفع میگردد.

یک یا چند لامپ در بالای سر نوزاد قرار داده می شود. لباس های کودک را به جز پوشک از بدنش خارج می کنند و او را به پشت می خوابانند تا بیشترین میزان نور به بدن وی تابیده شود.

روی چشم های نوزاد یک چشم بند قرار داده می شود تا چشم های او در برابر نور مصون و محفوظ بماند.

پزشک نوزاد را به دقت تحت نظر می گیرد. زمانی که سطح بیلی روبین خون نوزاد به اندازه کافی پایین آمد، چراغ ها خاموش می شوند. ۲۴ ساعت پس از اتمام درمان، دوباره خون نوزاد مورد آزمایش قرار می گیرد تا سطح بیلی روبین خون وی ارزیابی شود. اگر سطح بیلی روبین خون به اندازه کافی پایین آمده باشد، درمان به اتمام رسیده است.

فتوتراپی : شروع درمان زردی نوزادی به سن تولد و سلامت نوزاد بستگی دارد.

تعویض خون : تعویض خون نیز مثل فتوتراپی به سن تولد و سلامت نوزاد بستگی دارد.

آیا فتوتراپی به نوزاد آسیب می زند؟

خیر! چشمان کودک در مقابل اشعه های دستگاه فتوتراپی محافظت می شوند، اما بهتر است در زمان استفاده از دستگاه چشمان نوزاد را بپوشانیم. دستگاه تناسلی کودک نیز دچار مشکلی نخواهد شد. اما امکان دارد برخی از کودکان در واکنش به دستگاه فتوتراپی دچار اسهال شوند که این موضوع نگران کننده نیست و با دادن شیر بیشتر به کودک، مایعات لازم برای کودک فراهم می شود.

تعویض خون چه زمانی مورد نیاز است؟

مقدار زردی و شدتی که در آن نیاز به تعویض خون پیدا می شود با توجه به سن بچه و نارس یا رسیده بودن او مختلف است.

نوزادانی که بیلی روبین آن ها بیش از ۲۵ میلی گرم باشد نیاز تعویض خون می باشند.

در این روش کل خون نوزاد با دو برابر حجمش از خون مادر تعویض می گردد. در این روش از راه رگ نافی به ازای هر کیلوگرم وزن نوزاد، ۷۵ تا ۱۷۰ میلی لیتر از خون مادر مورد استفاده قرار می گیرد.

در صورتی که زردی درمان نشود چه عوارضی خواهد داشت؟

اگر شدت زردی بالا باشد و عدد آن به سرعت افزایش یابد و والدین نوزاد را سریع به پزشک ارجاع ندهند ممکن است زردی سبب بروز مشکلات مغزی در نوزاد شود. زردی می تواند در برخی مناطق مغز نفوذ کرده و انواع مشکلات مغزی، فلج مغزی یا دیگر مشکلات را پیش آورد.

زردی در عین حال که مشکل شایعی است و برای تعداد زیادی از نوزادان رخ می دهد و اگر به موقع درمان شود مشکلی ایجاد نمی کند، چنانچه به موقع درمان نشود، می تواند در درصد پایینی مشکل ساز شود.

علائمی از قبیل کاهش فعالیت نوزاد، خواب آلودگی، بی قراری، بی اشتها، گریه های جیغ مانند و تشنج و عقب افتادگی ذهنی و کاهش شنوایی از عوارض مشکلات مغزی در صورت عدم درمان زردی نوزاد است.

چه زمانی باید به پزشک مراجعه نمایم؟

زردی گسترش می یابد یا شدیدتر می شود.
کودک بیش از ۳۸ درجه سانتیگراد تب دارد.
رنگ زرد کودک عمیق تر می شود.
کودک بد تغذیه می کند، بی حال به نظر می رسد و گریه های شدید دارد.
شروع زردی از روز اول

باورهای غلط در مورد زردی نوزاد

رنگ زرد شیر مادر بخصوص در روزهای اول به هیچ عنوان باعث زردی نوزاد نمی شود برعکس شیر دهی مکرر در چند روز اول تولد سبب کاهش زردی نیز می شود.
دادن آب قند به نوزاد، بسیار مضر است و آب قند می تواند سبب بالا بردن میزان زردی شود. دادن هرچیز غیر از شیر مادر به نوزاد هیچ کمکی به رفع زردی نکرده و حتی می تواند مضر باشد.

عدم درمان به موقع زردی در نوزادان سبب ایجاد عوارض وخیم و غیر قابل درمان از جمله تشنج، کاهش شنوایی و کری و عقب افتادگی ذهنی می شود.

سوالات خود را در مورد زردی نوزاد از ما بپرسید :

☎ تماس با ۰۷۱-۳۶۱۴۱۵۱۰ در ساعات اداری

📠 پیام واتساپ به شماره ۰۹۹۱۷۳۲۸۱۰۲ از ساعت ۰۷:۳۰ - ۱۹:۳۰

نوبت دهی اینترنتی: <https://nobat.kowsar-hospital.ir/nobat>

تلفن گویای پذیرش ۲۴ ساعته نوبت دهی درمانگاه ۰۷۱۳۶۱۴۱۰۰۰